

Усова Н.Ю.

студентка,

Науковий керівник: Пелех І.В.

*кандидат юридичних наук, викладач,
Запорізький національний університет*

ФУНКЦІОНАЛЬНЕ ПРИЗНАЧЕННЯ ПРЕМ'ЄР-МІНІСТРА УКРАЇНИ

Важливою і малодослідженою проблемою у контексті правового статусу глави уряду України – Прем'єр-міністра України є його функціональне призначення. Для того щоб висвітлити поставлену проблему, потрібно детально дослідити які ж функції притаманні Прем'єр-міністру України і як саме глава уряду може їх реалізувати. Правову основу для висвітлення даного питання складають Конституція України [1], Закон України «Про Кабінет Міністрів України» [2] та Регламент Кабінету Міністрів України [3].

У теорії права функцію визначають як основні напрями діяльності, які розкривають соціальну сутність і призначення того чи іншого явища [4]. Отже функції Прем'єр-міністра України – це основні напрями, коло діяльності, а також зовнішній прояв властивостей глави виконавчої влади, які розкривають його сутність і призначення та спрямовані на досягнення завдань, які ставляться перед ним.

Тому варто визначити які саме функції покладені на Прем'єр-міністра України? Першою із них є організаційна. Відповідно до ст. 114 Конституції України: «Прем'єр-міністр України керує роботою Кабінету Міністрів України, спрямовує її на виконання Програми діяльності Кабінету Міністрів України, схваленої Верховною Радою України» [1]. Треба звернути увагу на те, що вона закріплена у Конституції і це свідчить про те, що це є важлива і основна функція Прем'єр-міністра України.

Окрім керівництва, організаційна функція включає в себе координацію та спрямування. Про це зазначається у Законі України «Про Кабінет Міністрів України», а саме у п. 2 ч. 1 ст. 44. Там сказано, що Прем'єр-міністр України спрямовує та координує діяльність відповідних центральних органів виконавчої влади [2].

Координація полягає у тому, що Прем'єр-міністр України як глава уряду повинен узгоджувати всі спірні питання з міністрами Кабінету Міністрів, керівниками центральних та місцевих органів виконавчої влади, виробляти єдину політику уряду.

Вищезазначена функція відображена також і іншими повноваженнями Прем'єр-міністра України. Відповідно до Регламенту Кабінету Міністрів, глава уряду формує порядок денний та скликає засідання Кабінету Міністрів, головує на них [3].

Другою функцією є установча, або кадрова. Адже не менш важливим напрямом діяльності глави уряду є його участь у формуванні інших органів державної влади. Але цю функцію Прем'єр-міністр реалізує частково, тобто разом з Верховною Радою України, Президентом України та Кабінетом Міністрів.

Так, у випадку з Верховною Радою України, Прем'єр-міністр України вносить на розгляд парламенту подання про призначення членів Кабінету Міністрів України (крім Міністра закордонних справ України та Міністра оборони України), а також Голови Антимонопольного комітету України, Голови Державного комітету телебачення та радіомовлення України, Голови Фонду державного майна України [2].

У випадку з Президентом України, то глава уряду вносить подання про призначення на посаду або звільнення з посади голів місцевих державних адміністрацій.

У відносинах з Кабінетом Міністрів України, Прем'єр-міністр України вносить на розгляд урядові: пропозиції щодо кандидатур для призначення на посаду і звільнення з посади голів місцевих державних адміністрацій та щодо внесення Президентові України подань про призначення на посаду або звільнення з посади голів місцевих державних адміністрацій; подання щодо кандидатур для призначення на посаду і звільнення з посади керівників центральних органів виконавчої влади, що не входять до складу Кабінету Міністрів України; подання відповідно до закону щодо кандидатур для призначення на посаду і звільнення з посади членів колегіальних центральних органів виконавчої влади, що не входять до складу Кабінету Міністрів України; подання про утворення, реорганізацію та ліквідацію міністерств, інших центральних органів виконавчої влади; пропозиції щодо утворення урядових комітетів та їх посадового складу.

Як зазначав В. М. Шаповал: «Той факт, що глава уряду у своїх діях спирається на правлячу партію або коаліцію, зовсім не означає послаблення його позицій у державному механізмі. Навпаки, враховуючи те, що він як звичайно є лідером такої партії, це дозволяє йому не тільки домінувати в уряді, а й контролювати депутатську більшість в парламенті. Як результат, глава уряду набуває реальних можливостей спрямовувати роботу самого представницького органу» [5].

Наступною функцією є представницька. Згідно з Законом Прем'єр-міністр представляє Кабінет Міністрів у відносинах з іншими органами, підприємствами, установами та організаціями в Україні та за її межами. Більше того, у деяких європейських країнах особливо з парламентською формою правління, Прем'єр-міністр хоч і не є де-юре главою держави, однак де-факто виконує таку роль. Потрібно зазначити, що Україна поступово наближається до цієї моделі влади.

Ще однією функцією Прем'єр-міністра є зовнішньополітична. Відображається вона у наступному: глава уряду вступає у відносини з урядами іноземних держав; веде переговори і підписує міжнародні договори відповідно до закону та актів Президента України; вносить на розгляд Кабінету Міністрів України пропозиції щодо затвердження голів спільних міжурядових комісій з питань співробітництва, що утворюються на підставі міжнародних договорів, укладених від імені Кабінету Міністрів України.

Останньою функцією глави уряду є правотворча. Так Прем'єр-міністр України підписує акти Кабінету Міністрів, де бере важливу участь у правотворенні вищого органу в системі органів виконавчої влади. Також

скріплює підписом акти Президента України у випадках передбачених пунктами 5, 18, 21 і 23 ч. 1 ст. 106 Конституції України беручи участь у правотворенні, які здійснює глава держави.

Дане скріплення підписом Прем'єр-міністра України відбувається у випадках, коли глава держави видає указ:

- про призначення та звільнення глав дипломатичних представництв України, прийняття вірчих та відкличних грамот дипломатичних представників іноземних держав;

- за результатами засідання Ради національної безпеки і оборони України;

- про введення в Україні або в окремих її місцевостях надзвичайного стану.

Зазначений механізм у теорії конституційного права називають інститутом контрасигнування. Контрасигнація – це скріплення підписом акта глави держави Прем'єр-міністром та міністром, відповідальним за його виконання. Цей інститут є досить поширеним інститутом у світовій практиці. Згідно з нормами конституційного права, контрасигнація означає, що юридично за виконання певного акта глави держави відповідає представник виконавчої гілки влади, який скріпив цей акт власним підписом. На думку конституціоналістів, скріплення підписами не що інше, як фактична відповідь того ж Прем'єр-міністра Президентові: «Я приймаю до виконання!». Тобто Президент, умовно кажучи, видав указ, а урядовці своїми підписами засвідчили, що беруть на себе відповідальність за його виконання [6].

Контрасигнація не може вважатися процедурою схвалення Кабінетом Міністрів України рішень Президента України. Вона засвідчує факт ознайомлення з указом та покладає зобов'язання на Прем'єр-міністра України та уряд виконувати даний нормативно-правовий акт [7]. У Конституціях більшості країн майже нічого не говорять про якесь особливе місце прем'єр-міністра в структурі уряду і серед державних інститутів в цілому. Нерідко все обмежується загальними положеннями про те, що прем'єр-міністр очолює уряд і керує ним. Проте саме прем'єр-міністр є своєрідним стрижнем уряду [8].

В умовах парламентсько-президентської республіки посада Прем'єр-міністра України набуває ключового значення при практичному здійсненні державної політики, застосуванні законів України та актів Президента України. У зв'язку з цим державний діяч, який очолює Кабінет Міністрів України, повинен наділятися Конституцією України усією повнотою персональної відповідальності за результати свого урядування [7].

У даній статті було розкрито сутність та призначення Прем'єр-міністра України. Підсумовуючи все вищесказане, можна зазначити, що роль, місце та функціональне призначення голови уряду постійно зростає, і його діяльність спрямована на досягнення завдань, які зазначені у Конституції України та Законах України.

Список використаних джерел:

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30.

2. Закон України «Про Кабінет Міністрів України» від 27 лютого 2014 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 13.
3. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Регламенту Кабінету Міністрів України» від 18 липня 2007 р. – № 950.
4. Рабінович П.М. Основи загальної теорії права та держави / П.М.Рабінович: Навч. посібник. Вид. 6-е. – Х: Консум, 2002. – 160 с.
5. Шаповал В.М. Вищі органи сучасної держави. – К.: «Програма Л», 1995. – 65 с.
6. Кобрин В. Взаємовідносини Прем'єр-міністра України з Президентом України: конституційно-правовий аспект // Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні: Матеріали ХУ регіональної науково-практичної конференції. 4-5 лютого 2009 р. – Львів: Юридичний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка, 2009. – С. 117-118.
7. Лагутов Ю.Е. Конституційний статус і відповідальність глави уряду: європейський досвід і вітчизняна практика // <http://politua.info/>
8. Шаповал В.М. Конституційне право зарубіжних країн: Підручник / 4-е стереотипне видання. – К.: АртЕк, 2001. – 264 с.

Хлопотіна Н.О.

студент,

Науковий керівник: Костюк Н.П.

старший викладач,

Вінницький торговельно-економічний інститут

Київського національного торговельно-економічного університету

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ В УКРАЇНСЬКОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ

На порозі третього тисячоліття світова спільнота переживає низку кардинальних змін, однією з яких є перехід до нового типу культури, побудованої на принципах гендерної рівності.

В основі становлення і розвитку людства як системи, що самоорганізується, лежить низка факторів. Насамперед, це реалізація потенціалу кожного члена суспільства, розвиток усіх його фізичних і духовних задатків, творчого начала, перетворення особи на особистість, її актуалізація, що дозволяє звільнити соціальну енергію особи та спрямувати її у належне русло.

Проблемам забезпечення рівності чоловіка та жінки в науці кримінальною права приділяється недостатньо уваги. Деяким аспектам цієї проблеми присвятили свої роботи О. М. Костенко, О. М. Руднева, Т. М. Мельник, О. М. Нодільчак, О. Сулова, К. Чижмар, В. О. Андрієнко, Л. Н. Завадська, О. Ю. Сергеева, С. В. Полєніна та ін.

Метою даного дослідження є аналіз нормативно-правового забезпечення гендерної рівності в Україні.

Україна останніми роками значно просунулася у вивченні та осмисленні гендерної проблематики. Державна політика, на сьогодні, орієнтується на створення рівних можливостей для жінок і чоловіків, при цьому вона